

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z powództwa B. sp. z o. o. w N.

przeciwko D. Ż.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 maja 2023 r.,

w przedmiocie wniosku D. Ż. o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie M. S. od orzekania w sprawie o sygn. akt V GC 52/21,

**stwierdza są niewłaściwość i wniosek zgodnie
z właściwością przekazuje do rozpoznania Sądowi Rejonowemu
w Rzeszowie.**

UZASADNIENIE

Pismem z 9 grudnia 2021 r. D. Ż. (dalej: „Wnioskodawca”), powołując się na treść art. 49 k.p.c., złożył wniosek o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie M. S. od orzekania w sprawie o sygn. akt V GC 52/21. Wnioskodawca podniósł, że w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielkiej Izby) z 19 listopada 2019 r., C-585/18, C-624/18, C-625/18, oraz uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, zachodzą wątpliwości co do bezstronności i niezależności tak wyłonionego sądu.

Postanowieniem z 8 kwietnia 2022 r., V GCo 186/21, Sąd Rejonowy w Rzeszowie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał wniosek D. Ż. o wyłączenie asesora sądowego M. S. Sądowi Najwyższemu celem rozpoznania.

Zarządzeniem z 29 września 2022 r. Wnioskodawca został zobowiązany przez Sąd Najwyższy do udzielenia informacji – w terminie 7 dni – czy z uwagi na podniesione we wniosku o wyłączenie asesora sądowego zarzuty wnosi o jego rozpoznanie w trybie art. 26 § 2 u.SN, czy też w trybie przewidzianym w art. 42a § 3 i n. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 2072, ze zm., dalej: „p.u.s.p.”), pod rygorem uznania, że brak stanowiska w określonym terminie będzie skutkować rozpoznaniem tego wniosku w trybie art. 26 § 2 u.SN.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, pismem z 25 października 2022 r., D. Ż. wniósł o rozpoznanie jego wniosku o wyłączenie asesora sądowego w trybie art. 42a § 3 p.u.s.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 26 § 2 u.SN do wyłącznej właściwości Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Przepis ten ustanawia właściwość funkcjonalną Sądu Najwyższego w każdym wypadkowym (pomocniczym) postępowaniu w przedmiocie wniosków lub oświadczeń o wyłączenie sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się postępowanie, a których podstawą są zarzuty dotyczące braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego.

Natomiast do rozpoznania złożonego w trybie art. 42a § 3 i n. p.u.s.p. wniosku o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności wobec sędziego (asesora sądowego) sądu powszechnego wyznaczonego do składu sądu rozpoznającego sprawę w pierwszej instancji lub apelację (z wyłączeniem spraw, w których termin do ich rozpoznania i wydania orzeczenia jest nie dłuższy niż miesiąc od dnia złożenia pisma procesowego wszczynającego postępowanie w sprawie) właściwy rzeczowo jest sąd powszechny.

Dokonanie wyboru trybu, w jakim składany jest wniosek o wyłączenie sędziego (asesora sądowego), jest przy tym uprawnieniem strony, która występuje z tego rodzaju żądaniem.

D. Ż., pismem z 25 października 2022 r., jednoznacznie sprecyzował, że wnosi o rozpoznanie jego wniosku o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie M. S. od orzekania w sprawie o sygn. akt V GC 52/21 w trybie art. 42a § 3 i n. p.u.s.p.

Trzeba jednocześnie wskazać, że dokonana przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie całościowa ocena charakteru wniosku D. Ż. o wyłączenie, przy uwzględnieniu podniesionych w nim zarzutów, pozwala uznać, że może mieć do niego zastosowanie art. 42a § 3 i n. p.u.s.p.

W ramach instytucji uregulowanej w art. 42a § 3 i n. p.u.s.p. dopuszczalne jest podnoszenie zarzutów dotyczących spełnienia przez sędziego (asesora sądowego) orzekającego w sądzie powszechnym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

W niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie M. S. od orzekania w sprawie o sygn. akt V GC 52/21 został oparty w głównej mierze o treść uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20. Uchwała ta porusza kwestię nienależytej obsady sądu i sprzeczności składu sądu z przepisami prawa, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). Analiza treści wniosku jasno zatem wskazuje, że Wnioskodawca w omawianym przypadku zarzuca brak niezawisłości asesora sądowego z tej przyczyny, że został on wyłoniony w procedurze konkursowej przez obecną Krajową Radę Sądownictwa. Kwestionowanie powołania (np. z powodu

okoliczności dotyczących przebiegu procedury konkursowej) jest bowiem jednocześnie kwestionowaniem niezawisłości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2020 r., I NWW 16/20).

Z uwagi na powyższe należy uznać, że ww. wniosek o wyłączenie asesora sądowego M. S. wchodzi w zakres zastosowania art. 42a § 3 i n. p.u.s.p., a co za tym idzie nie podlega wyłącznej kognicji Sądu Najwyższego na podstawie art. 26 § 2 u.SN. Rodzi to konieczność przekazania tego wniosku do rozpoznania właściwemu sądowi powszechnemu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 200 § 1⁴ k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 42a § 14 pkt 1 p.u.s.p. Sąd Najwyższy uznał się za niewłaściwy do rozstrzygania w przedmiocie ww. wniosku o wyłączenie asesora sądowego i przekazał go do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie jako właściwemu rzeczowo i miejscowo.